

Η εξέλιξη του προγράμματος εκπαίδευσης χρηστών της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μάριος Μπαλατζάρας

Βιβλιοθηκονόμος, MSc

mbal@lib.uth.gr

- πότε αρχίζει μια καλή έρευνα στο πλαίσιο μιας ακαδημαϊκής εργασίας?

■ 1797;

- 1767** Το όνομα μιας εταιρικής ομάδας σχεδιαστών ξύλου στο Nashville, TN
- N.1767/88** Νόμος, σχετικά με τα Συμβούλια εργαζομένων και άλλες εργατικές διατάξεις – Κύρωση της 135 διεθνούς σύμβασης
- 1767 μ.Χ.** Η χρονιά που ο Μότσαρτ σε ηλικία 11 ετών έγραψε την όπερα Απόλλων και Υάκινθος
- 1,767 €** Η τιμή της Shell Αμόλυβδης 95 V-Power (Πλατανιάς Χανίων, 17/05/2018)

- τι είναι αλφαριθμητισμός;

outen lite L. H. R. 112; TOWNL. 71; þus he
haves hir led with lite IW. 1620.

litel, *see* lütel.

litin, v., *O.N.* lita; *dye*, 'tingo,' PR. P. 308;
liteð (*pres.*) A. R. 268; lited (*pple.*) PS.
lxvii. 24; ilitet KATH. 1432; littid [*intin-*
gvatur] in blode HAMP. PS. lxvii. 25.

litster, sb., *dyer*, 'tinctor,' VOC. 212; listare
PR. P. 307; litestere CH. F. AGE 17.

litterate, pple., *Lat.* litterātus; *well-in-*
structed, TREV. IV. 81, 83.

litere, sb., *O.Fr.* litiere; *litter*, *bed*, PR. P. 307;
TREV. IV. 461; C. M. 13817; liter MAN. (F.)
9604; letere ALEX. (Sk.) 4910; littar BARB.
ix. 106; literes (*pl.*) WICL. IS. lxvi. 20.

I. 259; A. R. 428.

liðnesse, sb., *gentleness*, HOM. I. 95.

liþe, liþe, sb., ? = *O.H.G.* linde; *mitigation*,
'malacia,' PR. P. 310: he ne mouchte no liþe
(*ms.* lyþe) gete HAV. 147.

lið-ful, adj., *gentle*: mid liðfulle (*pl.*)
worden LA3. 1262.

liðen, liðan, v., *O.E.* liðan, = *O.L.G.* lithan,
O.N. liða (*go, travel*), *Goth.* (af-, ga-, us-)-
leiþan (ἐρχεσθαι), *O.H.G.* lidan (*carry*); *go*,
travel, LA3. 27, 1202; he ne durste noht...
intil þat ende liþen ORM. 8374; lāð (*pret.*)
LA3. 4880; over sæ þu liðe 5045; þer liðen
to somne alle Scotleode 20046; liðen (*pple.*)
LA3. 5783; *comp.* a-, 3e-liðen; *deriv.* lāde,
lāden.

■ πληροφοριακός αλφαριθμητισμός & ακαδημαϊκή εργασία

Σύνολο γνώσεων, ικανοτήτων, στάσεων & συμπεριφορών αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχή ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών. Περιλαμβάνει δεξιότητες που συνδέονται με την κατανόηση των ερευνητικών αναγκών, τον εντοπισμό, την πρόσβαση, την αξιολόγηση & τη χρήση σχετικών πληροφοριών

(ALA, 1997; SCONUL, 1999; ACRL, 2000 & 2001; CAUL, 2001; Bundy, 2004)

- πότε αρχίζει μια καλή έρευνα στο πλαίσιο μιας ακαδημαϊκής εργασίας?

Απ.1: όταν κάποιος ξέρει να ψάχνει

Απ.2: όταν κάποιος ξέρει τι να ψάξει & που

Απ.2: όταν κάποιος ξέρει τι να ψάξει & που...

- Γνώση του τρόπου προσδιορισμού ενός προβλήματος
- Γνώση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να τεθούν σχετικά ερωτήματα
- Ικανότητα οργάνωσης, ανάλυσης & συσχετισμού
- Ικανότητα εκτίμησης της εγκυρότητας & της αξίας των πηγών πληροφόρησης
- Κατανόηση της διαδικασίας δημοσίευσης & της σχέσης της με την ποιότητα των πληροφοριών

- Το πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών της ΒΚΠ ΠΘ: μια προσωπική αφήγηση

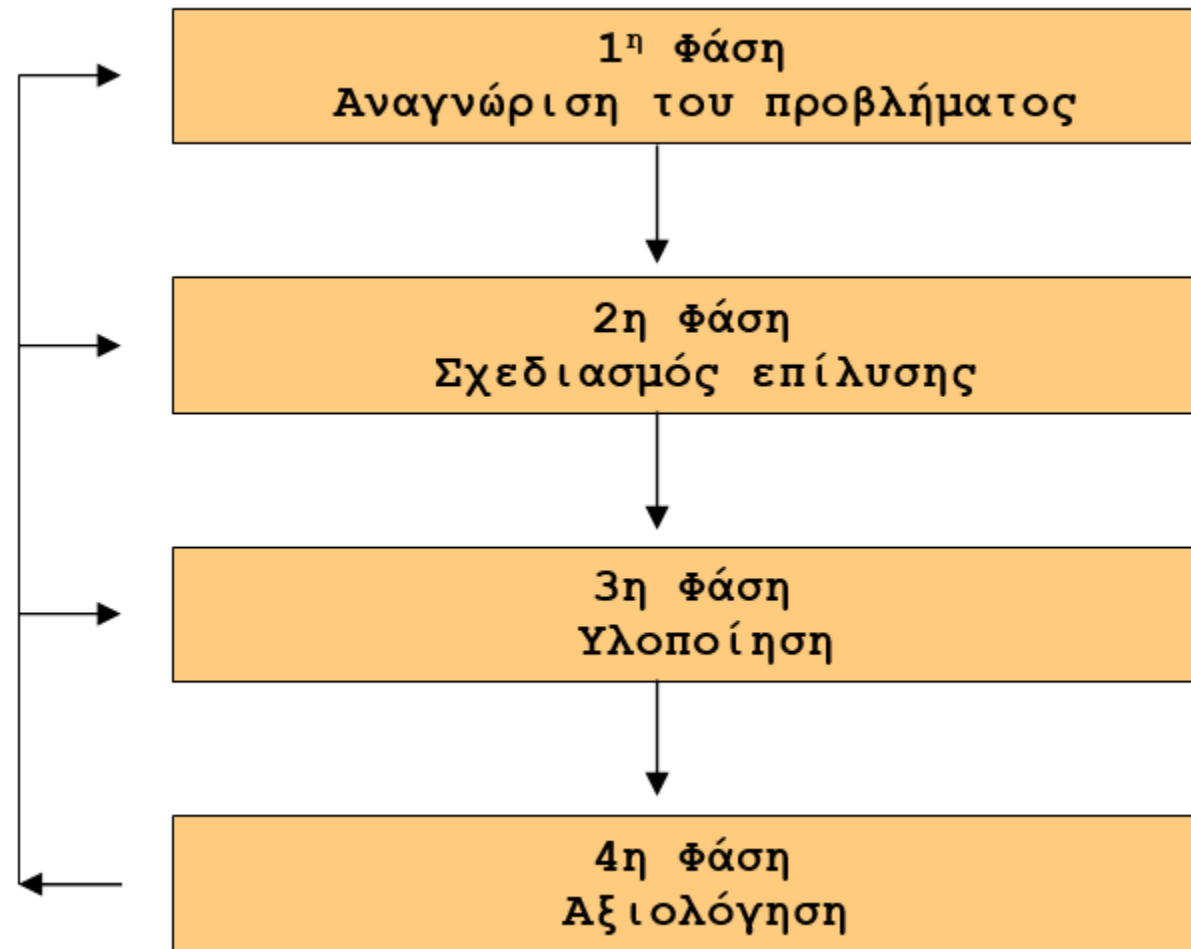
Πρώτη περίοδος (1997–2000)

- Ομάδα στόχος: κυρίως προπτυχιακοί φοιτητές
- Υλοποίηση: αρχικά στο Βόλο και στη συνέχεια στα υπόλοιπα παραρτήματα της ΒΚΠ ΠΘ
- Περιεχόμενο: δομή, οργάνωση λειτουργία της βιβλιοθήκης με σταδιακό εμπλουτισμό του περιεχομένου
- Εμπλοκή συγκεκριμένου προσωπικού της ΒΚΠ ΠΘ
- Διάρκεια: 45'
- Διερευνητική περίοδος

Δεύτερη περίοδος (2000–2004)

- Αύξηση των χρηστών της ΒΚΠ ΠΘ λόγω αύξησης των εισακτέων
- Ίδρυση και λειτουργία νέων προπτυχιακών & μεταπτυχιακών τμημάτων στο ΠΘ
- Έναρξη υλοποίησης του 2^{ου} αναπτυξιακού έργου της ΒΚΠ ΠΘ
 - Τεχνικό Δελτίο Έργου (Π.Ε.5.) – Σχεδιασμός και εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος εκπαίδευσης για τη χρήση των υπηρεσιών της ΒΚΠ ΠΘ

Μελέτη ολοκληρωμένου προγράμματος εκπαίδευσης χρηστών

- Ο προγραμματισμός των σεμιναρίων αυτοματοποιήθηκε
- Σεμινάρια με εγγραφές, ανά τμήμα, ανά ιδιότητα χρήστη, με λίστες ονομάτων, σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και ώρες
- Κύκλοι σεμιναρίων σε όλα τα παραρτήματά της ΒΚΠ ΠΘ με εμπλοκή επιπλέον προσωπικού
- Δημιουργία τυποποιημένου υλικού & προσθήκη πρακτικού μέρους
- Αύξηση της συμμετοχής των φοιτητών στα σεμινάρια
- Έλλειψη χώρου
- Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης των φοιτητών με τις ΤΠΕ

- Ο προγραμματισμός των σεμιναρίων αυτοματοποιήθηκε
- Σεμινάρια με εγγραφές, ανά τμήμα, ανά ιδιότητα χρήστη, με λίστες ονομάτων, σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και ώρες
- Κύκλοι σεμιναρίων σε όλα τα παραρτήματά της ΒΚΠ ΠΘ με εμπλοκή επιπλέον προσωπικού
- Δημιουργία τυποποιημένου υλικού & προσθήκη πρακτικού μέρους
- Αύξηση της συμμετοχής των φοιτητών στα σεμινάρια
- Έλλειψη χώρου
- Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης των φοιτητών με τις ΤΠΕ

Τρίτη περίοδος (2005–2008)

- Έναρξη λειτουργίας της Νέας Κεντρικής Βιβλιοθήκης στο Βόλο
- Εφαρμογή της μελέτης σχεδιασμού της προηγούμενης περιόδου
- Δράση εκπαίδευσης εκπαιδευτών στη διδασκαλία ενοτήτων των σεμιναρίων
- Νέο πλαίσιο υλοποίησης που λαμβάνει υπόψη του
 - το μεταβαλλόμενο περιβάλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
 - τον ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στη δια βίου μάθηση και σε περιβάλλοντα e-learning
 - την προώθηση της Πληροφοριακής Παιδείας

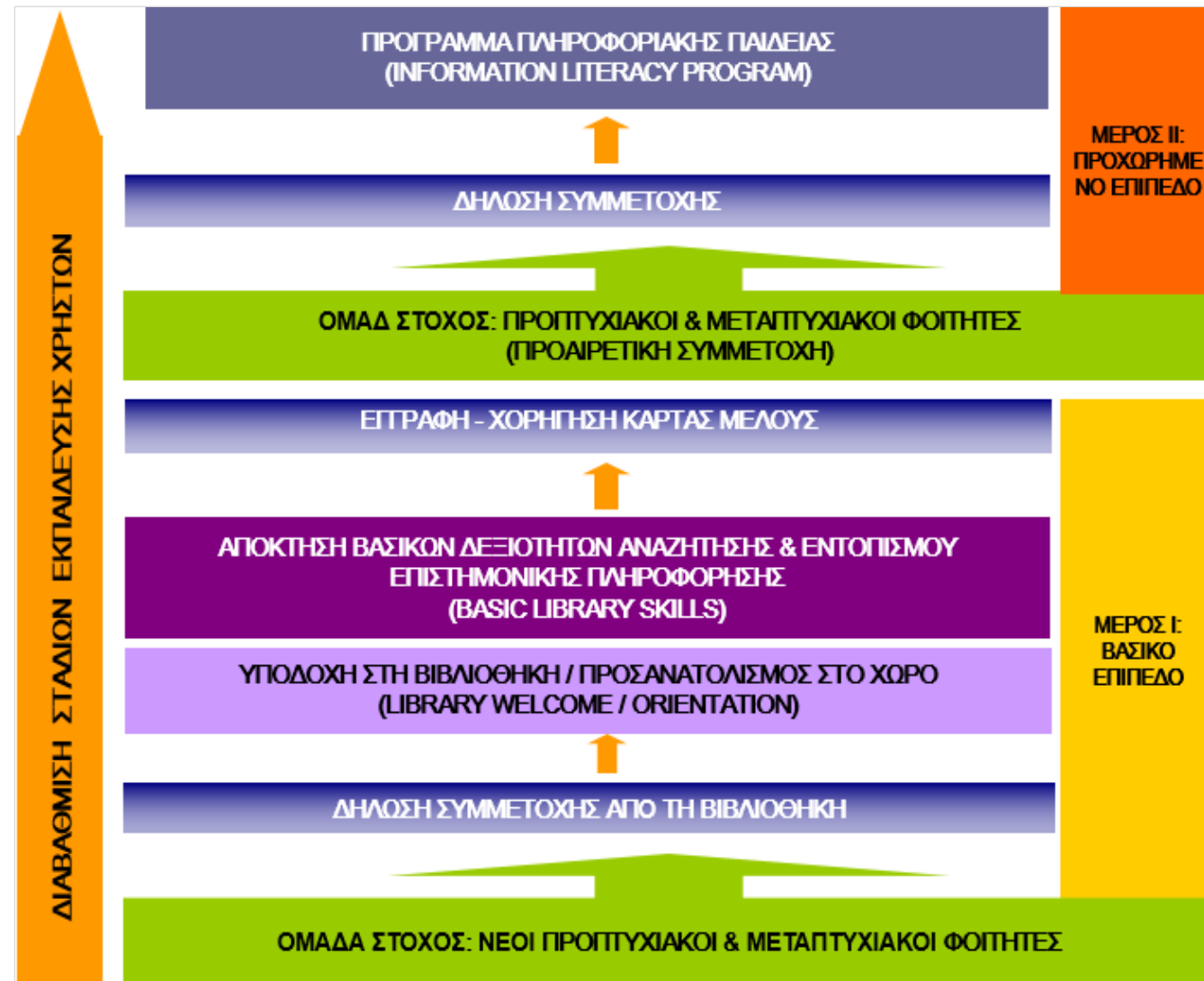
Εφαρμογή με τρεις δράσεις:

1. Με παροχή σεμιναρίων πληροφοριακής εκπαίδευσης στους φοιτητές του ΠΘ και με διοργάνωση ξεναγήσεων ή ειδικά διαμορφωμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για σχολεία της Α/θμιας & Β/θμιας εκπαίδευσης
2. Με εξατομικευμένη πληροφοριακή υποστήριξη στους χρήστες της ΒΚΠ ΠΘ αλλά και με την ανάπτυξη μιας διαδικτυακής υπηρεσίας για OnLine υποβολή ερωτημάτων
3. Με τη δημιουργία και διάθεση νέων υποστηρικτικών υλικών και με τη δημιουργία ενός OnLine οδηγού για την κατανόηση του αντικειμένου της Πληροφοριακής Παιδείας

Οι αίθουσες διεξαγωγής των σεμιναρίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης
(<http://www.lib.uth.gr>)

Μέρος διαγραμματικής αναπαράστασης σεμιναρίων ΒΚΠ ΠΘ

Τέταρτη περίοδος (2009–2018)

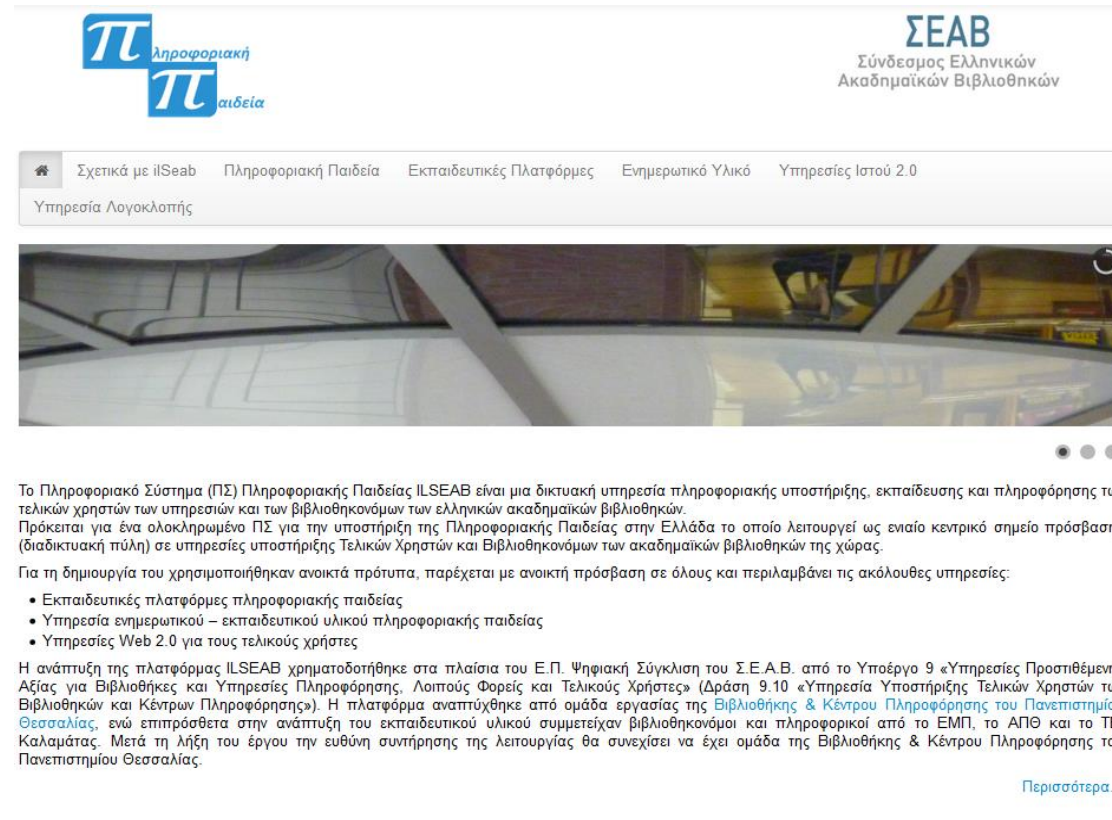
- Παγίωση του προγράμματος εκπαίδευσης χρηστών ως υπηρεσία
- Το προσωπικό της ΒΚΠ ΠΘ παραβρίσκεται σε όλες τις υποδοχές των φοιτητών των τμημάτων του ΠΘ
- Τα σεμινάρια υλοποιούνται με θεωρητικό & πρακτικό μέρος στην έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους και όχι μόνο
- Περισσότερα από 15 μέλη του προσωπικού της εμπλέκονται στη διεξαγωγή τους
- Το 2013 η εφαρμογή του μέτρου της διαθεσιμότητας επέφερε διακοπή και μείωση της παρεχόμενης υπηρεσίας
- Το 2013 είναι η χρονιά με τον μικρότερο αριθμό σεμιναρίων σε ομάδες (30) από το έτος 2004

ΒΚΠ ΠΘ: Συνολικός αριθμός σεμιναρίων ανά έτος και συνολικός αριθμός συμμετεχόντων

ΕΤΟΣ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Σεμινάρια Βιβλιοθήκης σε ομάδες	4	80	65	52	71	77	80	118	113	30	69	68	98	72
Συμμετέχοντες στα σεμινάρια	205	750	484	603	775	747	1210	2099	1928	613	1221	1390	2243	1767

Πηγή: ΜΟΔΙΠΑΒ

Η αρχική σελίδα της διαδικτυακής πύλης ILSEAB (<http://ilseab.lib.uth.gr>)

Το Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ) Πληροφοριακής Παιδείας ILSEAB είναι μια δικτυακή υπηρεσία πληροφοριακής υποστήριξης, εκπαίδευσης και πληροφόρησης των τελικών χρηστών των υπηρεσιών και των βιβλιοθηκονόμων των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο ΠΣ για την υποστήριξη της Πληροφοριακής Παιδείας στην Ελλάδα το οποίο λειτουργεί ως ενιαίο κεντρικό σημείο πρόσβασης (διαδικτυακή πύλη) σε υπηρεσίες υποστήριξης Τελικών Χρηστών και Βιβλιοθηκονόμων των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας.

Για τη δημιουργία του χρησιμοποιήθηκαν ανοικτά πρότυπα, παρέχεται με ανοικτή πρόσβαση σε όλους και περιλαμβάνει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Εκπαιδευτικές πλατφόρμες πληροφοριακής παιδείας
- Υπηρεσία ενημερωτικού – εκπαιδευτικού υλικού πληροφοριακής παιδείας
- Υπηρεσίες Web 2.0 για τους τελικούς χρήστες

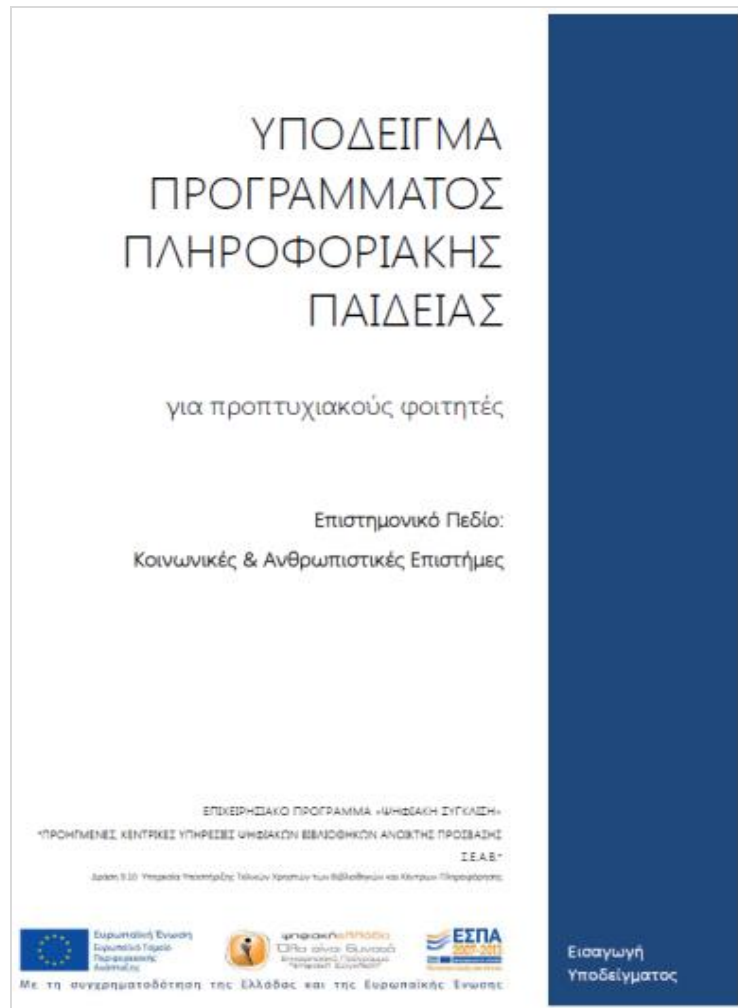
Η ανάπτυξη της πλατφόρμας ILSEAB χρηματοδοτήθηκε στα πλαίσια του Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση του Σ.Ε.Α.Β. από το Υποέργο 9 «Υπηρεσίες Προστιθέμενης Αξίας για Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφόρησης, Λοιπούς Φορείς και Τελικούς Χρήστες» (Δράση 9.10 «Υπηρεσία Υποστήριξης Τελικών Χρηστών των Βιβλιοθηκών και Κέντρων Πληροφόρησης»). Η πλατφόρμα αναπτύχθηκε από ομάδα εργασίας της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ενώ επιπρόσθετα στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού συμμετείχαν βιβλιοθηκονόμοι και πληροφορικοί από το ΕΜΠ, το ΑΠΘ και το ΤΕΙ Καλαμάτας. Μετά τη λήξη του έργου την ευθύνη συντήρησης της λειτουργίας θα συνεχίσει να έχει ομάδα της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

[Περισσότερα...](#)

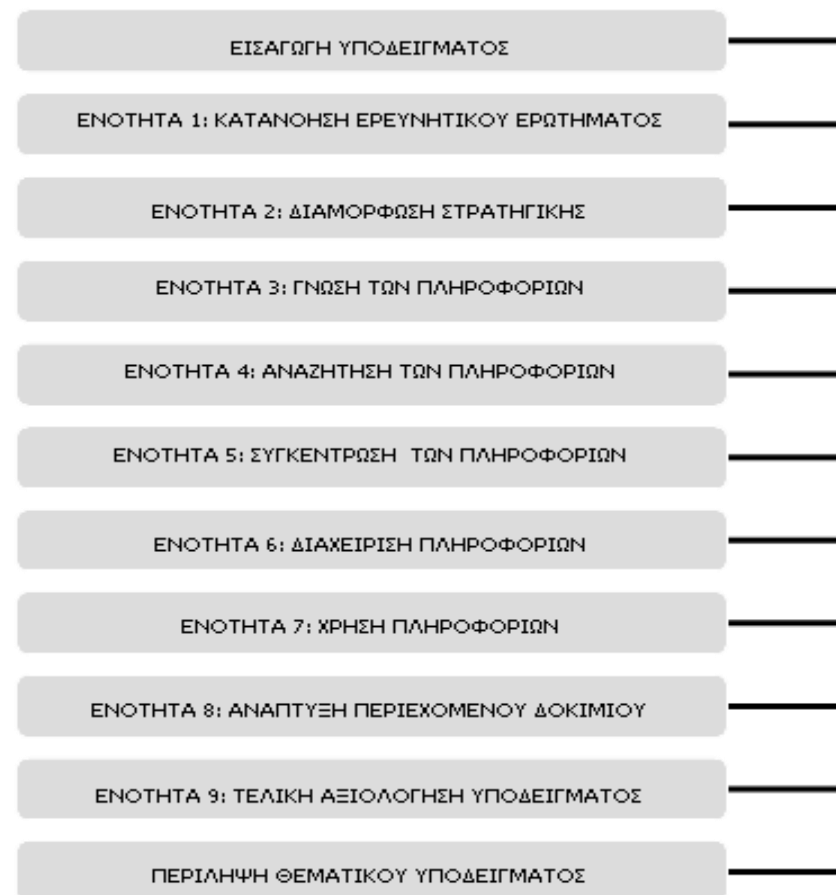

- Δημιουργία υπηρεσίας υποστήριξης χρηστών των Βιβλιοθηκών σε θέματα Πληροφοριακής Παιδείας, ILSEAB:
 - Διαδικτυακή πύλη
 - Αναρτημένο ενημερωτικό & εκπαιδευτικό υλικό & υπηρεσίες Web 2.0.
 - Πλατφόρμα Πληροφοριακής Παιδείας με 4 ηλεκτρονικά θεματικά υποδείγματα για προπτυχιακούς & μεταπτυχιακούς φοιτητές
 - Διαθέσιμα & σε αρχεία pdf.

Το υπόδειγμα προγράμματος πληροφοριακής παιδείας για τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και οι ενότητες του

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ / ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Μελλοντικές ενέργειες

- Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας
χρονοπρογραμματισμού των σεμιναρίων
- Ανανέωση του περιεχομένου των σεμιναρίων με
δημιουργία μιας σειράς νέων διδακτικών ενοτήτων
και επικαιροποίηση των παλαιών

Συμπερασματικός επίλογος

- Η θεώρηση ότι τα δεδομένα κάπου υπάρχουν αντικαθιστά την ατομική προσπάθεια και την εμπειρία
- Εύκολα μπορεί να οδηγήσει σε μια χαοτική δεξαμενή πληροφοριών
- Έχουμε επαγγελματική υποχρέωση να εκπαιδεύσουμε τους χρήστες μας πώς θα κάνουν τα μέσα πληροφόρησης αποδοτικά υπέρ του προσωπικού τους πληροφοριακού αλφαριθμητισμού
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός προγράμματος εκπαίδευσης δεν είναι μια εύκολη υπόθεση
- Οι δύσκολες καταστάσεις μπορούν, είτε να μπλοκάρουν αυτή τη δημιουργική διαδικασία, είτε να μας κάνουν περισσότερο δημιουργικούς

Σας ευχαριστώ

Μάριος Μπαλατζάρας

Βιβλιοθηκονόμος, MSc

Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης Π.Θ. – Κεντρική Βιβλιοθήκη

mbal@lib.uth.gr

